

ק"ק ג"א ג"א

שם ואמר רבא בר מחסיה א"ר חמא בר גוריא אמר רב כל עיר שנגזתה גבוהים
 מבהכ"ג לסוף חרבה, שנאמר (עזרא ט) "לרומם את בית אלהינו ולהעמיד את חרבותינו"
 וחי' בבתי אבל בקשקושי ואברורי לית לן ביה. אמר רב אשי אנא עבדא למתא מחסיה
 דלא חרבה, והא חרבה. מאותו עין לא חרבה.

לרומם את בית חלבינו. ומג
 ידו ק זכינו לתם לנו נגד
 מסתים: קשקושי ואברורי.
 מכונס ומגוללים (מכונס
 בנינים טעמים נטוי): רב
 אשי דלא ישיבס סיה בנתא מחסיה ומסתם מלכנסיה בימס יומר מחסיה:

אמר רבא

לרומם את בית חלבינו. ומג ידו ק זכינו לתם לנו נגד מסתים: קשקושי ואברורי. מכונס ומגוללים (מכונס בנינים טעמים נטוי): רב אשי דלא ישיבס סיה בנתא מחסיה ומסתם מלכנסיה בימס יומר מחסיה:

כה. זא"ר בי"מ אר"ח בי"ג א"ר, כל עיר שנגזתה
 גבוהין מבהכ"ג לסוף חרבה, שנאמר לרומם את בית
 אלהינו וכו', וחי' בבתי אבל בקשקושי ואברורי ל"ל
 בה. עמוד העולם מתקיים בההרשה של הדעת האמתית
 שהמרכז היותר גבוה ונשא שכחיים הוא קדושת החיים לשם
 השם ית', כל מעשיך יהיו לשם שמים, זהו המקום היותר נשגב
 שאליו צריכים כל עניני החיים לפנות. ע"כ אם באומה
 הישראלית, ששם השם ית' שנקרא עלינו הוא כל קיומינו
 והצטיינותינו בתור סגולה אלהית בעולם, אם נקדחת חילוניות
 יעשו חלילה בלב האומה רמים ונשגבים יותר מהשאיפה של
 קדושת ברית ד' שעמנו, שעי' מודה בנין בית הכנסת בתור
 מקדש מעט גם בארץ גלותנו, הרי נוטל בזה כל יסוד המקיים
 המחיה את האומה בתורת האלהית שלה, ותושלך אמת ארצה.
 ע"כ כל עיר שנגזתה גבוהין מבהכ"ג [לסוף] חרבה, להורות
 שהתעודה של ביהכ"ג, שהיא עבודת השם ית', הוא המקום
 היותר גבוה שבחיים, שכל פינות החיים הפרטיים בולן אליו
 יפנו וע"י יתעלו ויתרוממו. ובה מתמשכת תכלית החיים,
 לקדושה ולצדק בכל ארחותיהם, והם נבנים ומתקיימים, "קדוש
 לעולם קיימים".

2

אמר רבא

אמר רבא

3. הפרק החמישי

בשמוש בכחות הגפוש לתכלית אחת.

ראוי לאדם להעביר כחות גפשו בלם לפי הדעת, כפי שהקדמנו בפרק אשר לפני זה,
 ולשים לנגד עיניו תכלית אחת, והיא: השגת ה', ותפארת ויתרומם, כפי יכלת האדם,
 רצוני לומר: דיצתו. וישים בפעולותיו בלן, תנועותיו ומגותותיו וכל דבוריו, מביאים
 אל זאת התכלית, עד שלא יהנה בפעולותיו בשום פנים דבר מפעל ההבל, רצוני
 לומר: פעל שלא יביא אל זאת התכלית.

אמר רבא

משל זה: שישים הפונה באכילתו, ושתתו, ובעילתו, ושתו, ויקיצתו, ותנועתו
 ומגותתו - בריאות גופו בלבד, והפונה בבריאות גופו - שתמצא הגפוש בליה בריאים
 ושלמים לאחו בתכמות, ולקנות מעלות המדות והמעלות השקליות, עד שתגיע לאותה
 התכלית. ועל זה ההקדש לא יבנו אז אל ההנאה בלבד, עד שיבסר מן המאכל והמשקה
 היותר צרב, וכן בשאר ההנהגות, אלא יבנו אל המועיל, ואם יזדמן שיהנה צרב -
 יהנה, ואם יזדמן שיהנה נמאס - יהנה. או שיבנו אל הערב לפי העיון הרפואי, כגון
 שמתלשה מאתו למאכל, ויעוררה במאכלי טאנה צרבים ומתבלים, וכן אם התעוררה
 עליו מרה שחורה, יסירה בשמיעת שירים ומיני נגינות, ובטייל בגנות ובבנינים
 נאים, ובישיבה עם צורות נאות, וכיוצא בזה ממה שינחיק הגפוש, ויסיר דאגת
 המרה השחורה ממנה. ותהיה הפונה בכל זה - שצבריא גופו, ותכלית בריאות גופו -
 שיעד. וכן שישנוע ויתעסק בקנאת הממון, תהנה תכליתו בקבוצו אותו - שישתמש בו
 למעלות, ושימצאהו לקיים גופו והמשך מצאיותו, עד שישגיג וידע מה' מה שאפשר
 לדעתו.

אין משה

או דוקא בפרט זה?"]

לשמח בחלקו ולא ידוה או אחר דבר אחר, כי כל העולם כולו מתקפל לפניו [כשאדם פועל איזה דבר של שלמות, בין במחשבה בין במעשה, צריך לחזק, והבן.]

הקדוש ברוך הוא בתכלית, ורמזו חז"ל בדבריהם: "זמן תפלה לחזק חזק תורה כל גופי תורה תלויים בה, כי כזה יעשה הכל כשורה ומוזן ימצא כבודו של חכמות ומחשבות, אדרבא צמצום בדבר זה שהוא עוסק לבד, ומכל מקום ברוך הוא, על כן הוא פרשה קטנה, שאין הצויה בה גדלות והרחבה של הדרכים, והבן הוא ב' ה' בתוך", שבעצמותם של הדרכים הוא יודע את הקדוש השלמות בכל צדדי השלמות, וממצא שהוא יודע את השם יתברך בכל יתברך, כשישתדל בכל שכלו וכחותיו לעשות את מה שהוא עושה בתכלית הדרכים, והבן הוא ב' ה' בתוך", שבעצמותם של הדרכים הוא יודע את הקדוש ברוך הוא, על כן הוא פרשה קטנה, שאין הצויה בה גדלות והרחבה של חכמות ומחשבות, אדרבא צמצום בדבר זה שהוא עוסק לבד, ומכל מקום כל גופי תורה תלויים בה, כי כזה יעשה הכל כשורה ומוזן ימצא כבודו של הקדוש ברוך הוא בתכלית, ורמזו חז"ל בדבריהם: "זמן תפלה לחזק חזק תורה לחזק, והבן."

וכן בכל הדברים שעושה הרי באמת אין דבר בעולם שאינו לכבודו יתברך, על כן כל מה שעושה יהיה הכל דברי מצותו ורצונו, ויקבש בהם את שמו יתברך, כשישתדל בכל שכלו וכחותיו לעשות את מה שהוא עושה בתכלית השלמות בכל צדדי השלמות, וממצא שהוא יודע את השם יתברך בכל הדרכים, והבן הוא ב' ה' בתוך", שבעצמותם של הדרכים הוא יודע את הקדוש ברוך הוא, על כן הוא פרשה קטנה, שאין הצויה בה גדלות והרחבה של חכמות ומחשבות, אדרבא צמצום בדבר זה שהוא עוסק לבד, ומכל מקום כל גופי תורה תלויים בה, כי כזה יעשה הכל כשורה ומוזן ימצא כבודו של הקדוש ברוך הוא בתכלית, ורמזו חז"ל בדבריהם: "זמן תפלה לחזק חזק תורה לחזק, והבן."

ב. בכל דרכיך דעהו

"בכל דרכיך דעהו" (משלי ג, ו), צריך לבקש את הקדוש ברוך הוא בתוך הדרכים שהוא מתנהג בהם. כשהוא עוסק בתפלה, או יבקש את הקדוש ברוך הוא בהבנת עיני תפלתו וכונה רצויה באמונת הלב באותם הענינים של תפלתו, ולא יבקש את הידיעה בשעה שהיא בעינינו אחרים, כי כיון שהוא עוסק בעבודה זו, הקדוש ברוך הוא כביכול שורה מצדו בזו העבודה דוקא ובה ימצאנה ולא במקום אחר. וכשהוא עוסק בתורה ידע שימצא את הקדוש ברוך הוא בהיותו מעמיק ומעין להבין דבר על בריו ולכור ולשון וליטב, ובהו הוא יודע אותו יתברך בתורתו ולא באופן אחר, כי בשעה זו הוא מתגלה בעבודה זו, וכן בהיותו עסוק במילות חסדים להיטיב לחבור, או יבקש את הקדוש ברוך הוא רק בהעמקת עצה אך להיטיב לו טובה גדולה הגונה וקיימת.

נודע, כי זאת המדרגה היא מדרגה עליונה מאד וקשה, ולא ישיגה אלא מעט, ואחרי ההגל גדול מאד. וקשה ורומן מציאות אדם שונה ענינו - לא אמר שהוא לבשה מן המציאות, רצונו לומר: שהוא ינהיג כחות נפשו בלב, ונשים סבילים ה' יתעלה לבד, ולא יעשה מעשה גדול ולא קטן, ולא ידבר מלה, אלא אם זה המעשה או זה הדבור יביאו אל מעלה, או אל מה שקביא למעלה, והוא יחשב ויחזונו בכל מעשה והנהיגו, ויראה המביא הוא אל המכלית שהוא או אינו מביא, ואז יעשה.

נודע, כי זאת המדרגה היא מדרגה עליונה מאד וקשה, ולא ישיגה אלא מעט, ואחרי ההגל גדול מאד. וקשה ורומן מציאות אדם שונה ענינו - לא אמר שהוא לבשה מן המציאות, רצונו לומר: שהוא ינהיג כחות נפשו בלב, ונשים סבילים ה' יתעלה לבד, ולא יעשה מעשה גדול ולא קטן, ולא ידבר מלה, אלא אם זה המעשה או זה הדבור יביאו אל מעלה, או אל מה שקביא למעלה, והוא יחשב ויחזונו בכל מעשה והנהיגו, ויראה המביא הוא אל המכלית שהוא או אינו מביא, ואז יעשה.

וכאשר ישים האדם פנתו מעניו זה, יתבטל מפעולתו והסדר מבורכו הרבה מאד. כי מי שירדק בזאת הפנה, לא יתעורר לפתח הסבילים בוקב, או לעשות רקום וקב בבניו: אלא אם כן יבטו פיה לחרהיב נפשו, כדי שתבריא, ויגבש חלנה משה, עד שתעלה פהיה ובה לקבל הנכמות, כדרך שאמרנו: "ידעה נאה ואשה נאה ומשה מצעית לתלמידי חכמים". כי הנפש פלאה ותפוחה מצבר בהתמדות קציון פדברים המשיגים, כמו שיתעורר הגוף בהתעסקו בפלאכות המגזעיות, עד שגנות ויחלט, ואז יחזור לשווי.

ותתעסק נפשו מבלי מגוץ במעלות המדות והמעלות השכליות.

ואפשר שתהיה הנגותו פלה לפי המועיל, כמו שזכרנו, אבל ישים סביליו - בריאות גופו ושמיכותו מן התלמים בלבד, ואין זה איש מעלה. כי כמו שפסוק זה הנאות הבריאית - בטרם יהיה הנאות האכילה או הנאות הבקיעה, וכלם אין סבילית אמתית לפעולותיהם. ואמנם סבילו, שישים סבילית פל מהגותו - בריאות גופו והמושך מציאותו על השלמות, כדי שישארו פלי כחות הנפש, אשר הם איברי הגוף, שלמים, ונתעסק נפשו מבלי מגוץ במעלות המדות והמעלות השכליות.

ואפשר שתהיה הנגותו פלה לפי המועיל, כמו שזכרנו, אבל ישים סביליו - בריאות גופו ושמיכותו מן התלמים בלבד, ואין זה איש מעלה. כי כמו שפסוק זה הנאות הבריאית - בטרם יהיה הנאות האכילה או הנאות הבקיעה, וכלם אין סבילית אמתית לפעולותיהם. ואמנם סבילו, שישים סבילית פל מהגותו - בריאות גופו והמושך מציאותו על השלמות, כדי שישארו פלי כחות הנפש, אשר הם איברי הגוף, שלמים, ונתעסק נפשו מבלי מגוץ במעלות המדות והמעלות השכליות.

לטר, טוב קרית, והוא מויק ומפסיד, ואפשר שיהיה סבה למחלה מספגת או למיתת פתאום - הנה זה וספגתה שוים. ואין זה פועל האדם מאשר הוא אדם, ואמנם הוא פועל האדם מאשר הוא פועל חיים, "נמשל פנהמות נדמו". ואמנם יהיה פועל אנושי אם נפח המועיל בלבד, ופעמים שגנים היותר ערב ויאכל היותר נמאס, לפי פקשות המועיל. וזה הוא פועל לפי הדעות, ובהו קבל האדם בפעולותיו מוחלתו. וכן אם יבצל פל אימת שיתאמה, מבלי שיששים פתוק וכתוצלת - הנה זה הפועל לו מאשר הוא פועל חיים, לא מאשר הוא אדם.